

DE SYGE

Forløbsplan: Koleraepidemien i København, 1853

Hvad var kolera for en sygdom, hvorfor spredte den sig netop i 1853, og hvilke konsekvenser fik sygdommen for København og for lægevidenskaben? I dette forløb skal eleverne bevæge sig rundt i 1800-tallets København sammen med de mennesker, der oplevede epidemien. De skal undersøge, hvordan koleraen medførte diskussioner om, hvad sygdom overhovedet er og dermed forandrede lægevidenskaben for altid. Forløbet lægger desuden op til en byvandring i koleraens og fattigdommens København.

Modul	Problemformulering og materiale	Sekvenser
1	<p>Overskrift: Sygdomme og epidemier i et historisk perspektiv.</p> <p>Problemformulering: Hvad gør sygdomme og epidemier ved mennesker og samfund, og hvordan kan de bekæmpes?</p> <p>Lektie: side 4-5 og 51-52</p>	<p>Introduktion til forløbet: Koleraepidemien i København i 1853</p> <p>Skriveøvelse: Kan vi finde eksempler, der kan bruges til at besvare timens problemformulering?</p> <p>Læs bogens indledning og brug folkesundhedsmodellen. Inddrag jeres eksempler fra skriveøvelsen og besvar timens problemformulering.</p> <p>Læs introduktionen til kapitel 3 og arbejd med den, fx med tegneserie. Hvad lærer vi om kolera og om samfundet i 1853 ud fra historien om skibstømmeren?</p> <p>Vend tilbage til modellen og indsæt det, du har lært om koleraepidemien.</p>

DE SYGE

2	<p>Overskrift: Koleraen og kontagionisternes forebyggelsesstrategier</p> <p>Problemformulering: Hvad var årsagen til koleraens udbredelse ifølge kontagionisterne, og hvordan forsøgte de at forebygge en koleraepidemi?</p> <p>Lektie: 53-56</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx med verdenskort.</p> <p>Forklar kontagionisternes sygdomsopfattelse. Udfyld skemaet "Opfattelser af kolera".</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af forordningen fra 1831. Hvordan kan vi bruge kilden til at besvare timens problemformulering? Inddrag kildekritiske begreber og citater.</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af afsnittets billeder. Hvad fortæller de om samtidens sygdomsopfattelse?</p> <p>Forklar, hvordan kontagionisternes tilgang til sygdom kan indsættes i sygdomshistorie-modellen.</p>
---	---	--

DE SYGE

3	<p>Overskrift: København og miasmatikernes forebyggelsesstrategier</p> <p>Problemformulering 1: Hvad var årsagen til koleraens udbredelse ifølge miasmatikerne, og hvordan forsøgte de at forebygge en koleraepidemi?</p> <p>Lektie: 56-61</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx med en plakat med overskriften: "København, 1853"</p> <p>Forklar miasmatikernes sygdomsopfattelse. Udfyld skemaet "Opfattelser af kolera".</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af Emil Hornemanns tekst om overbefolkningen i København. Hvordan kan vi bruge kilden til at besvare timens problemformulering? Inddrag kildekritiske begreber og citater.</p> <p>Inddrag kortet på side 57. Sammenlign med et nutidigt kort over København eller lav en kildekritisk analyse af tegningerne på side 58 og 60. Hvordan kan de inddrages i besvarelsen af problemformuleringen?</p> <p>Konsensusøvelse: Hvem havde mest ret/den mest rationelle forståelse af kolera, kontagionisterne eller miasmatikerne?</p>
4	<p>Overskrift: Epidemiforebyggelse frem til 1853</p> <p>Problemformulering: Hvorfor opstod der en koleraepidemi i København i 1853, og hvilken rolle spillede henholdsvis samfundsudviklingen og lægevidenskaben?</p> <p>Lektie: side 7-9 og 61-62</p> <p>Øvrigt materiale: Youtube: Global Health Media Project: "The Story of Cholera"</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx med quiz og byt</p> <p>Opsamling, redegørelse: Lav en quizbattle over hele kapitlet.</p> <p>Opsamling om sygdomsforståelse: Læs tekstboksen Nutidens viden om kolera og se "The Story of Cholera" fra Global Health Media Project og udfyld skemaet "Opfattelser af kolera". Inddrag begrebet historisk empati</p>

DE SYGE ©FORLAGET COLUMBUS

MÅ DOWNLOADES/PRINTES/KOPIERES I HENHOLD TIL GÆLDENDE TEKST OG NODE-AFTALE.

DE SYGE

		Brug folkesundhedsmodellen til at forklare, hvorfor der opstod kolera i København i 1853. Inddrag begreberne aktør og struktur.
5	<p>Overskrift: Koleraepidemiens forløb og dens ofre.</p> <p>Problemformulering: Hvem og hvor mange blev syge og døde af kolera i København i 1853?</p> <p>Lektie: 62-66</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Hvor mange blev syge og døde af kolera i 1853? Lav tabel 3.1 om til en graf og en kildekritisk analyse af den. Vurdér metoderne for dataindsamlingen og forudsætningerne for at bestemme antallet af syge og døde.</p> <p>Hvem døde af kolera? Inddrag en kildekritisk analyse af tabel 3.2, kildeteksten om de fattiges boliger og billedet på side 64. Hvordan kan de forskellige kildetyper bidrage til at besvare problemformuleringen, og hvad er deres styrker og svagheder som kilder til koleraepidemien?</p> <p>Inddrag Sofus Engelsteds eller J.C. Magnus om Almindelig Hospital under koleraepidemien.</p> <p>Lav en liste med fem punkter, der kan bidrage til at besvare timens problemformulering.</p>
6	<p>Overskrift: Epidemibekæmpelse</p> <p>Problemformulering: Hvad gjorde læger og myndigheder for at bekæmpe epidemien, lærte de af deres erfaringer, og virkede deres tiltag?</p> <p>Lektie: 66-70</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx ved at lave en plakat, der illustrerer myndighedernes anvisninger til kolerabekæmpelse henholdsvis fra 26. juni – 9. juli, fra den 9. juli – 2. august og efter 2. august.</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af Sundhedskollegiets bekendtgørelse og Lægeforeningens beretning fra 2. august 1853.</p> <p>Vurdér ligheder og forskelle på de to bekæmpelsesstrategier og diskutér, hvilken sygdomsforståelse (kontagionister eller miasmatikere), strategierne er udtryk for. Inddrag afsnittets billeder. Hvordan kan de bidrage til at besvare timens problemformulering?</p>

DE SYGE

		Diskutér, hvorvidt strategierne til at bekæmpe eller begrænse koleraepidemien var rationelle og overvej, hvad I – ud fra nutidens viden om kolera – ville råde læger og myndigheder til at gøre.
7	<p>Overskrift: Koleraepidemiens konsekvenser – udviklingen af en moderne storby.</p> <p>Problemformulering: Hvilke konsekvenser fik koleraepidemien for København og for lægevidenskaben?</p> <p>Lektie: 70-73</p> <p>John Snow: Kort over koleraens udbredelse i Soho, London og evt. yderligere opslag om Pacini og Snow</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med den første del af lektien, fx i form af en tegneserie af København før under og efter koleraepidemien eller ved at sammenligne kortet på side 57 med et kort over København fra slutningen af 1800-tallet</p> <p>Undersøg hvilke metoder lægerne i 1850'erne bruger til at undersøge koleraen og hvilken betydning deres undersøgelser havde for lægevidenskaben. Inddrag Hübertz' tabeller, Snows kort og billederne på side 53, 67 og 73.</p> <p>Brug folkesundhedsmodellen til at forklare koleraepidemien og samfundets og lægevidenskabens reaktion. Inddrag begrebsparret brud/kontinuitet.</p>
8	<p>Overskrift: Fattigdommens og koleraens København</p> <p>Problemformulering: Hvordan kan hospitalernes udvikling og sporene fra koleraepidemien ses i nutidens København?</p> <p>Lektie: 7-11</p> <p>Øvrigt materiale: Billeder fra 1800-tallets København</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejde med lektien, fx ud fra forskellige årsagsforklaringer til samfundsforandringerne. Inddrag folkesundhedsmodellen og forklar, hvilken rolle henholdsvis lægevidenskaben og samfundet har spillet for både koleraepidemien og dens bekæmpelse.</p> <p>Produkt: minifremlæggelser til byvandring: Eleverne forbereder sig på et 5-10 minutters oplæg om steder i København, der knytter sig til koleraepidemien (evt. delt med læreroplæg) om</p> <p>Post 1: Frederiks Hospital</p>

DE SYGE ©FORLAGET COLUMBUS

MÅ DOWNLOADES/PRINTES/KOPIERES I HENHOLD TIL GÆLDENDE TEKST OG NODE-AFTALE.

DE SYGE

		<p>Post 2: Almindelig Hospital Post 3: Volden og teltlejrene (Botanisk Have) Post 4: Adelgade og Flådens Hospital Post 5: Kommunehospitalet og sygeplejen Post 6: Pjaltborg Post 7: Pistolstræde (Resterne af Peder Madsens Gang) Post 8: Vandværket (Pumpehuset) Post 9: Lægeforeningens boliger</p>
9-10	Overskrift: Byvandring	Byvandring, evt. kombineret med et besøg på Medicinsk Museion.